

سیاست های مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم بانک کشاورزی

مقدمه

پولشویی و تامین مالی تروریسم، پدیده ای شوم است که به یکی از معضلات جهانی تبدیل شده است. در این راستا ج.ا.ا همگام با دیگر کشورها این پدیده را جرم انگاری نموده، قانون و مقررات لازم را تهیه و به تصویب مراجع ذیصلاح رسانده است. بانک کشاورزی نیز این قوانین را به همراه سایر مقررات و رهنمودها تعیین و به زیر مجموعه خود ابلاغ و متعهد به اجرای آنها می باشد.

اهداف

اولین هدف بانک کشاورزی اجرای قانون مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم در کلیه سطوح بانک اعم از صف و ستاد می باشد. هدف مهم دیگر حصول اطمینان از عدم استفاده از محصولات و خدمات بانک در جهت تطهیر عواید حاصل از اقدامات مجرمانه و حفظ آگاهی تمام کارکنان از تعهدات آنها در قبال مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم است.

دامنه

قانون مبارزه با پولشویی - قانون مبارزه با تامین مالی تروریسم - آئین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی ابلاغی ۱۳۹۸/۰۷/۲۲ در ۱۵۸ ماده و ۲۱۲ تبصره ی لازم الاجرا - کلیه دستورات عمل ها و بخشنامه های صادره بانک مرکزی در زمینه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم

سیاست پذیرش مشتری

شناسایی مشتریان:

بانک کشاورزی در راستای قوانین و مقررات جاری و همچنین رعایت استانداردهای بین المللی اقدامات ذیل را برای مشتریان اعمال می نماید.

- ۱- پیش از برقراری هر گونه تعامل کاری رویه های شناسایی مقتضی «حسب مورد شناسایی ساده، معمول، مضاعف» اعمال. و در مواردی که انجام رویه های مذکور امکانپذیر نباشد، از برقراری هر گونه تعامل کاری خوداری می شود.
- ۲- به منظور احراز هویت اشخاصی که به نمایندگی از شخص اصیل تحت هر عنوان از جمله (ولی، وصی، قیم، وکیل و نماینده شخص حقوقی) به بانک مراجعه می کنند. علاوه بر اجرای فرآیند احراز هویت در خصوص نماینده اسناد معتبر و رسمی مبین نمایندگی مانند وکالت نامه را نیز اخذ و تطبیق داده می شود.

۳- به منظور مستند سازی و راستی آزمایی اطلاعات ارباب رجوع و صحت مدارک ابرازی و احراز اصالت اطلاعات و اسناد ارائه شده. استعلام از مراجع ذیربط ((برای اشخاص حقیقی تطابق مدارک و اطلاعات از سامانه ی ثبت احوال و اشخاص حقوقی از سامانه ثبت اسناد و اشخاص خارجی اعم حقیقی و حقوقی از سامانه پژوهاک)) اخذ و در صورت عدم انطباق اطلاعات هویتی، از ارائه هر گونه خدمت تا اصلاح مغایرت خودداری می گردد.

۴- در خصوص اشخاص حقوقی در شرف تاسیس تمامی تمهیدات لازم با صدور بخشنامه و اعمال در سامانه های مربوط فراهم شده است.(بخشنامه شماره ۳۵)

تعیین سطح فعالیت مورد انتظار اشخاص

به منظور پایش مستمر ارباب رجوع در فرایند شناسایی معمول و نیز ارزیابی خطرپذیری (ریسک) برقراری تعاملات کاری با آنها، نسبت به تعیین سطح فعالیت ارباب رجوع مطابق آیین نامه و سایر الزامات تعیین شده توسط مرکز اطلاعات مالی با همکاری بانک مرکزی ج.ا.ا اقدام می گردد.

بدیهی است در صورت راه اندازی سامانه ی پایگاه یکپارچه اطلاعات شغلی اشخاص حقیقی اعم از ایرانی و خارجی.(موضوع ماده (۲۶) آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی) نسبت به صحت سنجی اطلاعات و ارزیابی تناسب سطح فعالیت اقدام، و در صورت عدم تأیید این موارد، فوراً نسبت به تعیین مجدد سطح فعالیت ارباب رجوع و ارسال اسناد مثبته مربوط به دستگاه متولی نظارت (بانک مرکزی) اقدام خواهد شد.

در صورت مغایرت رفتار مالی ارباب رجوع با سطح فعالیت مورد انتظار تعیین شده، از طریق دعوت از ارباب رجوع و ارائه برگه (فرم) مغایرت با سطح فعالیت و تکمیل آن نسبت به بررسی اقدام و در صورت تشخیص صحت ادعای ارباب رجوع، سطح فعالیت مورد انتظار وی به روز رسانی می گردد.

نظارت مستمر بر حساب ها

- تطبیق و راستی آزمایی اطلاعات دریافتی از مشتریان
- پالایش مستمر حساب ها و اطلاعات مشتریان و انطباق آن با پایگاه های اطلاعاتی
- پالایش مستمر حساب ها دارای کد شهاب و فاقد شهاب
- پالایش مستمر حساب های اشخاص محجور
- پالایش مستمر حساب های جاری متعدد
- تطبیق اطلاعات دریافتی از مشتریان حقیقی و حقوقی با اصل مدارک دریافتی و راستی آزمایی از طریق پایگاه های ذیصلاح.

مهمترین پایگاه های مربوطه عبارتند از:

- پایگاه شماره ملی اشخاص حقیقی ایرانی «ثبت احوال»
- پایگاه شناسه ملی اشخاص حقوقی ایرانی «ilenc.ir»

- پایگاه شماره اختصاصی اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی «سامانه فیلدا»

- پایگاه استعلام وکالتنامه «ssaa.ir»

*** رعایت مقررات در خصوص عدم ارائه خدمت به مشتریان ذیل**

مشتریانی که از ارائه اطلاعات و مدارک مورد نیاز خودداری نمایند.

مشتریانی که اسامی آنها در فهرست های تحریمی و سیاه ، توقیفی، مظنون و صادره از سوی مراجع ذیصلاح قرار دارد.

محدودیت در ارائه خدمات در ارتباط با اشخاص غیر رشید، اتباع خارجی، بدهکاران بانکی و طبق مقررات جاری

در مواردی که راستی آزمایی شناسایی مشتریان امکان پذیر نمی باشد.

عدم انجام تراکنش و معاملات مالی الکترونیکی بی نام و یا غیر قابل ردیابی.

مراقبت در ارائه خدمات به اشخاص تحت مراقبت.

رویه های شناسایی مشتری

به منظور انجام رویه های شناسایی معمول تدابیر مناسبی اتخاذ می شود تا از انجام موارد زیر در خصوص ارباب رجوع اطمینان حاصل شود.

- احراز هویت ارباب رجوع تنها با استفاده از منابع قابل اطمینان و مستقل و اخذ مدارک معتبر

- اطمینان از شناسایی مالک واقعی مبتنی بر اطلاعات و اسناد قابل اتکاء

- شناخت ماهیت، هدف و میزان فعالیت ارباب رجوع طی برقراری تعامل کاری

- بررسی اسناد و مدارک مثبت اشخاصی که تحت هر عنوان (از جمله ولی، وصی، قیم، وکیل و نماینده شخص حقوقی)

به نمایندگی از اشخاص دیگر اقدام می نمایند.

- اجرای فرآیند شناسایی معمول به صورت مستمر با انجام اقدامات مقتضی نظیر اطمینان از به هنگام بودن اطلاعات

اخذ شده از ارباب رجوع

در موارد زیر که خطر ریسک معاملات کاری مشتریان بالا ارزیابی می شود رویه ها و اقدامات شناسایی مضاعف اتخاذ

می گردد:

- در معاملات کاری با اشخاص حقیقی و حقوقی که مطابق اعلام مراجع داخلی و بین المللی خطر (ریسک) آن ها

بالتر است

- در مواردی که ذی نفع بیمه عمر، شخص حقوقی، یا ذی نفع ترتیبات حقوقی است.

- در خصوص حساب های کارگزار خارجی

- ارائه خدمات بانکداری اختصاصی

- هنگام ارائه خدمات پایه به اشخاص دارای خطر (ریسک) سیاسی

- هنگام تراکنش های غیرمعمول یا الگوهای تراکنش غیر معمولی که هدف قانونی یا اقتصادی مشخصی ندارند .

مدیریت انواع ریسک های بانکی

یکی از مهمترین ریسک هایی که طی چند دهه اخیر، در کانون توجه ناظران بانکی و مراجع تخصصی و سیاستگذاری چه در سطح ملی و چه در پهنه ی بین المللی قرار گرفته و رشد و گسترش آن به طور مستمر تحت پایش و رصد بوده است؛ ریسک ناشی از پولشویی و تامین مالی تروریسم در بانک ها است. این دو پدیده ی زیانبار آثار شومی را برای اقتصاد و اجتماع به ارمغان می آورد. تضعیف بخش خصوصی، کاهش اعتماد به بازارهای مالی، افزایش ریسک اعتباری کشورها، تهدید سلامت نظام مالی و از دیدگاه کلان از یک سو و آثار و تبعات منفی این پدیده بر کارکرد، شهرت و قابلیت اعتماد بانک از منظر خرد از سوی دیگر؛ گوشه ای از تبعات منفی ریسک پولشویی و تامین مالی تروریسم می باشد. برای مقابله با این پدیده شوم اقدامات ذیل صورت می گیرد؛

-تعیین هویت مشتری و شناخت کافی مشتری

-مدیریت یکپارچه ریسک شناسایی مشتری

-پیشگیری از سوء استفاده عوامل جنایتکار از نظام بانکی جهت پولشویی

- خوداری از ارائه خدمات به بانک های پوسته ای، دفاتر اجاره ای و شرکت های کاغذی

-شناسایی کافی و شفافیت در پیام های پرداخت پوششی مربوط به نقل و انتقالات الکترونیکی برون مرزی وجوه

- بکار بردن اصول اساسی برای نظارت بانکی موثر

-انجام بازرسی ها بر اساس رویکرد ریسک محور

-ارائه مدلی برای طبقه بندی مشتریان با رویکرد ریسک پولشویی

-شناسایی ریسک پولشویی بر خدمات نوین بانک علی الخصوص بانکداری الکترونیک

گزارش دهی

اداره کل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم بانک کشاورزی علاوه بر گزارش های موردی و ادواری در پایان هر سال گزارشی از اقدامات انجام شده و میزان پیشرفت برنامه های ارایه شده را جهت بررسی به مرکز اطلاعات مالی و بانک مرکزی ج.ا.ا. ارایه می کند.

در مواردی که ظن به پولشویی و یا تامین مالی تروریسم وجود داشته باشد. چنانچه انجام فرآیند شناسایی معمول باعث شک ارباب رجوع شود. ضمن مدیریت فرآیند شناسایی و انجام اقدامات مقتضی جهت جلب اطمینان وی، مراتب را فوراً به مرکز اطلاعات مالی گزارش و مطابق دستورات مرکز عمل می گردد.

ارایه گزارش به مرکز در خصوص تراکنش یا معامله بالاتر از سقف مقرر توسط ارباب رجوع در مواردی که تغییراتی که منجر به ابطال یا تعلیق شناسه ی هویتی در شخص حقیقی یا حقوقی می شود. (نظیر فوت، حجر، ختم تصفیه و یا ممنوع معامله شدن)

ایجاد سازو کار لازم در سامانه های پرداخت به منظور جلوگیری از انجام آن دسته از نقل و انتقالات الکترونیکی که فرستنده یا دریافت کننده آن یکی از اشخاص موجود در فهرست تحریمی است و ارسال گزارش به مرکز. چنانچه در هر یک از مراحل شناسایی مشتری مشخص شود اطلاعات ارائه شده از سوی ارباب رجوع صحت یا اصالت نداشته است. مطابق با مقررات نسبت به ارسال گزارش موارد مشکوک به مرکز اقدام می گردد. در صورت ظن به غیر مجاز بودن طرف های معاملاتی اعم از اشخاص دارای فعالیت غیر مجاز ارزی، مشخصات اشخاص مذکور به همراه سوابق تبادلات انجام شده به بانک مرکزی ج.ا.و موضوع را در قالب گزارش عملیات مشکوک به مرکز اطلاعات مالی ارائه می گردد. در بانک کشاورزی به صورت اتوماتیک پرداخت وجه نقدی بیش از سقف مقرر در هر روز به ارباب رجوع ممنوع است. در صورتی که ارباب رجوع بر دریافت وجوه نقد بیش از سقف مقرر اصرار داشته باشد. مراتب به مرکز اطلاعات مالی در قالب گزارش STR ارسال می گردد. در بانک کشاورزی سامانه ای طراحی شده است که هنگام واریز وجوه نقد بیش از سقف مقرر اطلاعات تکمیلی از مشتری دریافت و گزارش کلیه تراکنش ها به مرکز ارسال می گردد. بانک کشاورزی فهرست خلاصه اطلاعات دریافت کنندگان خدمات پایه را در پایان هر ماه به نحوی که مرکز مشخص می سازد، در اختیار مرکز اطلاعات مالی قرار می دهد.

نگه داری سوابق مشتریان

با توجه به تغییر و تحولات فراوان محیطی به ویژه در زمینه ی فناوری های نوین اطلاعاتی و مشکلات نگهداری حجم انبوه اسناد فیزیکی و تامین نگهداری حجم انبوه اسناد فیزیکی، تهیه میکروفیلم و روش های جدید نگهداری اسناد با بهره گیری از فن آوری نوین، با رویکرد تهیه تصاویر دیجیتالی از اسناد کاغذی با امضاء دیجیتال در دستور کار بانک کشاورزی قرار گرفته است. سوابق مربوط به شناسایی ارباب رجوع، مالک، سوابق حساب ها، عملیات و معاملات داخلی و خارجی بر اساس آیین نامه مدت و طرز نگهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک ها و اصلاحیه های آن نگهداری می گردد.

ساختار و رویه های نظارت

بانک کشاورزی به منظور ایجاد نظام نظارتی جامع و کارآمد رویه های مناسب و سامانه های لازم را به منظور پایش مستمر، کشف تخلف، صدور اخطارهای لازم و اعمال مجازات های متناسب و موثر و بازدارنده طراحی و اجرا کرده است و با انجام بازرسی و بررسی های دوره ای، ادواری، موردی و سیستمی اطمینان حاصل می گردد همه ی اشخاص مشمول تحت نظارت بانک دارای رویه های مناسب جهت شناسایی معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی و یا تامین مالی تروریسم هستند و در صورت کشف این معاملات نسبت به ارسال گزارش برای مرکز اقدام می کنند.

بازرسی بانک مکلفند در صورت تخلف از اجرای صحیح مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم توسط اشخاص در کلیه شعب تحت نظارت خود، بر اساس میزان تهدید منتج از تخلف صورت گرفته، نسبت به ارسال گزارش های فوری یا دوره ای به مرکز اقدام کنند

آموزش و اطلاع رسانی

بانک کشاورزی برنامه های مستمری را برای آموزش و توانمند سازی کارکنان خود در تمامی رده های کارکنان (شعب، مدیریت، ستاد) خود جهت مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم نیاز سنجی، طراحی، اجرا و ارزشیابی می کند. دوره ها اعم از بدو خدمت و حین خدمت به صورت حضوری و آموزش از راه دور (به صورت آموزش الکترونیک) می باشد.

بانک کشاورزی اهمیت ویژه ای برای کمیت و کیفیت آموزشی قائل بوده و دوره های آموزشی را به صورت مستمر و در سال حداقل دو دوره ی آموزشی برای کلیه ی کارکنان بانک و شرکت های وابسته به بانک با هماهنگی اداره کل آموزش و بهبود فرآیندها برگزار می نماید.

بانکداری بین الملل – عملیات ارزی

بانک کشاورزی پیش از برقراری تعامل کاری و به طور مستمر پس از ایجاد آن اطلاعات کافی در مورد بانک های درخواست کننده جمع آوری می کند تا ماهیت فعالیت آن بانک کاملاً شناخته شود و به نحو مطلوب خطر ریسک های پولشویی و تامین مالی تروریسم را به صورت مستمر ارزیابی می کند.

به منظور برقراری روابط کارگزاری با بانکهای خارجی و داخلی بانک کشاورزی ایران مبادرت به شناسایی طرف های کارگزاری به شرح ذیل می نماید:

- کسب اطلاعات لازم و کافی در خصوص بانک کارگزار، ماهیت تجاری و فعالیت آن، سابقه و اعتبار،
- ساختار مالکیت و مدیریتی، چارچوب قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی حوزه قضایی کشور متبوعه.
- بررسی و ارزیابی نحوه تطبیق فعالیت های ایشان با قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم.
- کسب موافقت مدیریت ارشد بانک و تأییدیه هیئت مدیره قبل از برقراری رابطه کارگزاری
- اطلاعات مورد نیاز در مورد خط مشی ها و رویه های مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم بانک کارگزار را از طریق پرسش نامه ای که بانک درخواست کننده تکمیل کرده است یا بر اساس اطلاعات عمومی موجود ارایه شده توسط وی به دست آورد و بررسی می کند.
- از برقراری هر گونه رابطه ی کارگزاری با بانک های پوخته ای خودداری می کند.
- پیش از ایجاد هر گونه شعبه یا نمایندگی در کشورهای پرخطر از نظر پولشویی و تامین مالی تروریسم تدابیر مقتضی را جهت واپایش (کنترل) خطر (ریسک) اتخاذ می کند.

- کلیه ی نقل و انتقالات الکترونیکی ارزی برون مرزی از طریق سامانه (سیستم) های پیام رسان مورد تأیید و مسیره‌های تحت نظارت بانک مرکزی ج.ا.ا انجام می گیرد و هنگام ارسال کلیه ی نقل و انتقالات مذکور اطلاعات کامل فرستنده و گیرنده دریافت می گردد.

-کنترل و واپایش اشخاص حقوقی و نمایندگی های شرکت های تجاری خارجی به جزء نمایندگی های سازمان های بین المللی، سفارت خانه ها و اشخاص حقوقی مشابه، از حیث ثبت نمایندگی و اخذ شناسه ملی از پایگاه یکپارچه اطلاعات هویتی اشخاص حقوقی ایران جهت ارائه خدمات.

-کنترل شماره اختصاصی نمایندگی های سازمان های بین الملل،سفارتخانه ها و سایر اشخاص حقوقی مشابه وزارت اطلاعات، پس از تایید وزارت امور خارجه جهت ارائه خدمات.

سازمان های غیر انتفاعی و خیریه ها

در مورد حساب هایی که برای موسسات خیریه، غیر انتفاعی ، انجمن ها و باز می شوند بانک اقدامات منطقی لازم را برای شناسایی و تایید هویت دارندگان حق امضاء علاوه بر خود موسسه به عمل می آورد. اشخاص اصلی که لازم است هویت آنها شناسایی شود اشخاصی هستند که کنترل یا نفوذ قابل ملاحظه ای بر دارایی هایی موسسه داشته شامل اعضای هیات رئیسه یا هیات حاکم، مدیر عامل، کلیه اعضای هیات مدیره، خزانه دار و تمامی افراد صاحب امضا می باشند.

به منظور کاهش خطر (ریسک) پول شویی و انجام رویه های پایش و نظارت بر اشخاص مشمول، هنگام ارائه خدمات پایه به سایر مؤسسات مالی و اعتباری، مشاغل غیرمالی و بنیادها و مؤسسات خیریه، ضمن دریافت مدارک مربوط به شناسایی مقتضی (اعم از ساده، معمول و مضاعف)، تعهدات لازم را در خصوص انجام الزامات اعلامی توسط مرکز و اجرای قانون و مقررات مبارزه با پول شویی و تأمین مالی تروریسم از آنها اخذ می کند. در صورت خودداری اشخاص مذکور از ارائه این تعهد و یا خودداری از عمل به تعهدات، از ارائه خدمت به آنها ممانعت به عمل می آید.

ارزهای رمز نهاد

با توجه به اینکه همگام با توسعه فعالیت های بانکداری الکترونیک و دیجیتال، پولشویان و تبهکاران نیز با بهره گیری و سوء استفاده از شیوه های نوین نقل و انتقال وجوه ، در صدد افزایش فعالیت مجرمانه خود و ممانعت از ردیابی مالی می باشند. و نظر به اینکه ارزهای رمز نهاد که در طی سال های اخیر به عنوان ابزاری برای تجارت بدون واسطه طرح موضوع شده اند و به دلیل ساختارهای خاص خود و ردیابی سخت آن ، ابزاری جذاب برای پولشویان تلقی شده اند لذا راهکارهای پیشگیرانه آن مورد مطالعه و بررسی جدی قرار گرفته و ضمن آسیب شناسی موضوع نسبت به اطلاع رسانی آن در سطوح بانک اقدام گردیده است.

تایید و به روزرسانی سیاست ها

این سیاست به تایید شورای مرکزی مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم بانک و تصویب توسط هیات مدیره محترم بانک رسیده است.